

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ



КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, 31 жовтня 2025 року)

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошчака
(наказ № 3110-44 від 02.10.2025 р.)*

Відповідальний редактор – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян Мінас Рамзесович**

Заступник відповідального редактора – завідувач кафедри Філософії права Юридичного факультету Близькосхідного університету (Кіпр), член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права **Дамірлі Мехман Алишах огли**

Заступник відповідального редактора – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» **Бехруз Хашматулла Набієвич**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Войтович Павло Петрович – PhD в галузі права, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23.
Тел. +38(048)719 8685.

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячується Міжнародному дню прав людини, який відзначається міжнародною спільнотою 10 грудня. **31 жовтня 2025 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2025. 219 с.**

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Viacheslav Tuliakov

*Dr.hab, professor, ECHR judge ad hoc, professor of Criminal Law Department,
National University «Odesa Law Academy»*

**WAR WITHOUT WORLD: THE LEGAL CHALLENGES OF CONTEMPORARY
CONFLICT AND HUMAN RIGHTS**

The vision of a «world without war» articulated by Sundip Waslekar, president of the Strategic Foresight Group, encapsulates some of the most pressing crises of our time: a moral crisis undermined by propaganda and impunity, an institutional crisis as fragile democracies are subjected to authoritarian influence, and a technological crisis marked by the everyday politicization of nuclear, autonomous, and biotechnological weapons [1]. Waslekar's warning that nuclear deterrence cannot remain the cornerstone of global security is painfully illustrated by the contemporary conflict in Ukraine, where nuclear powers employ tactics of energy coercion, food weaponization, and genocidal rhetoric as aggressive tools, rendering deterrence a mere guise for blackmail [2].

At the heart of this conflict lies an extreme nationalism, a cult of sovereignty without accountability, that fuels Moscow's aggression, weakens European solidarity, and paralyzes international organizations such as the United Nations. Waslekar emphasizes that while weapons provide capability, nationalism provides motivation, and to counter this requires a transnational culture of solidarity, education, and exposure of deception adequate to break the cycle of aggression. Historical examples demonstrate that progress is achievable through cooperation, such as the nuclear freeze movements of the 1980s or Jody Williams' campaign to ban landmines. However, the current geopolitical reality tests this cooperation as a matter of survival. Europe cannot outsource its security to NATO slogans while missiles target Ukraine, nor can it accept peace conferences that exclude Kyiv as anything other than a thin veil of appeasement. The concept of a «world without war»; risks inversion into a «war without world»; a borderless, fragmented, hybrid conflict where missiles fall on Odesa, disinformation floods Berlin, cyberattacks disrupt Parisian hospitals, and rising gas prices weaponize fear in Madrid. This Orwellian reversal, where war is called peace, occupation is security, and surveillance is stability, is central to Kremlin narratives and poses a significant strategic challenge to Europe. The danger lies in normalizing aggression, confusing weariness with neutrality, and allowing cynicism to masquerade as wisdom.

The historical parallel of the Cold War reveals a tense but manageable peace grounded in mutually assured destruction. Today's hybrid war combines military, economic, and informational tactics operating beyond declared warfare, complicating traditional notions of conflict and peace. In a multipolar, AI-driven future beset by climate and spatial competition, a «war without world» may manifest as endless decentralized conflicts waged by corporations and hacker collectives across fragmented digital arenas. Here, «security» and «peace» might be exploited as rhetorical tools for perpetual war readiness and the devaluation of genuine conflict resolution. Ukraine, as well as Gaza, Libya, Sudan, and Myanmar, exposes the bankruptcy of old conflict formulas, with Ukraine standing as a burning mirror of Europe. The war vividly shows that disarming nationalism is not an abstract ideal but a requisite condition for continental survival. Europe's failure to fully back Ukraine risks confirming the «Waslekar inversion»: the dissolution of the world into nothing

but endless war. This inversion warns against nihilist endpoints where war devours the world, leaving only empty concepts of peace and security that serve ruling interests. It demands vigilance against manipulative doublespeak that distorts reality and erodes solidarities vital for peace.

In this looming future, stigmatization emerges as a critical social and legal phenomenon exacerbated by war. The societal labeling of individuals, particularly offenders, intensifies exclusion and fragments social cohesion, undermining the shared values and integration processes essential for Ukraine's European aspirations. Ukraine's status as a «burning mirror» reflects how internal social dynamics, including stigmatization and isolation, threaten state and societal security. This necessitates not merely military support but a profound transformation of criminal law and human rights law aligned with European regulatory standards aimed at combating social discrimination and supporting reintegration. Stigmatization thus poses a dual challenge: it is both a symptom and a catalyst of a conflict-ridden reality, underscoring the strategic imperative of aligning Ukraine's criminal law with European norms of solidarity, justice, and human rights to break the cycle of endless warfare and establish genuine peace.

Further complicating this landscape is the tension between «security theater» and fundamental freedoms identified in European Court of Human Rights (ECHR) jurisprudence, as critically examined here [3]. The Ukrainian criminal justice reform faces the challenge of balancing effective security policies against protecting civil liberties amid the pressures of wartime securitization. Security theater—performative security measures intended to project safety yet potentially undermining rights—must be scrutinized to avoid exacerbating stigma or eroding democratic resilience. ECHR jurisprudence offers guidance on maintaining this balance, an essential element for Ukraine as it integrates legally and politically with Europe while navigating the «war without world» conditions.

In contexts like Ukraine's ongoing defense against Russian aggression, the ECHR faces criticism for its cautious deference to states' «margin of appreciation.» This tendency often legitimizes restrictions on civil liberties, particularly concerning freedom of assembly and expression under Article 11 and Article 10. A prominent illustration of these challenges is the *Bogay and Others v. Ukraine* case, which emerges at a critical juncture in Ukraine's criminal justice reform [4]. This reform aims to align national legislation with European standards while addressing the complex realities of a society in transition. Through the lens of narrative criminology, the case illustrates how official narratives constructed around protestors depict them as instigators of violence rather than citizens exercising democratic rights. This framing legitimizes expanded police powers and restriction of civil liberties, influencing law enforcement practices and public perception and weakening societal support for freedom of assembly. The ECHR's acceptance of vague security concerns without demanding strong evidence effectively endorses these narratives, embedding them deeper in Ukraine's legal culture.

In the context of transitional justice, the *Bogay* ruling represents a missed opportunity to confront enduring authoritarian tendencies within post-Soviet policing. Ukraine's democratic consolidation requires not only formal legal reforms but also substantial transformation of institutional cultures, particularly within law enforcement agencies historically prioritizing state security over citizen rights. By insufficiently scrutinizing police practices, the ECHR inadvertently reinforces patterns of impunity that transitional justice mechanisms seek to dismantle. This undermines efforts to hold violators accountable and build trust between citizens and state institutions, both essential for democratic transition and post-conflict reconciliation.

Moreover, the case highlights the fundamental tension in transitional democracies between maintaining public order and nurturing vibrant civil societies capable of holding authorities accountable. Ukrainian legislators face the difficult task of designing laws that set clear, narrow

guidelines for police intervention during public assemblies while robustly protecting freedom of expression. Without this precision, the vague “necessity” standard endorsed by the ECHR risks being used to justify discretionary enforcement disproportionately targeting political opposition, minority groups, or anti-corruption activists. This poses a significant threat in Ukraine’s fragile democratic environment, where civil society serves as a crucial check on abuses of power and a driver of reform. The Bogay precedent casts a long shadow over Ukraine’s ability to develop protest laws that genuinely protect democratic participation rather than merely appearing to do so.

Therefore, the jurisprudence of the European Court of Human Rights (ECHR) has become a critical interpretive lens for understanding the limits and responsibilities of states amid conditions of “war without peace.” Such wars, hybrid, perpetual, and often undeclared, expose the fragility of human rights protection frameworks in Europe. ECHR case law illustrates how the transformation of conflict from traditional warfare into hybrid aggression complicates human rights enforcement and magnifies risks of normalizing exceptionalism.

The Court’s rulings on conflicts in Ukraine, Georgia, and Turkey reveal persistent dilemmas between national security imperatives and individual rights, presenting the Court as both an arbiter and a participant in the politics of securitization. When the Court fails to rigorously examine such narratives, securitarian rationales gain legal backing, marginalizing dissent and eroding trust in democratic accountability. This political critique underscores a paradox: while the ECHR’s primary mission is the protection of individual rights, its cautious jurisprudence may inadvertently fortify the very structures of control that perpetuate human rights erosion.

A further critique concerns the ECHR’s institutional timidity in addressing accountability gaps under Article 2 (right to life) and Article 3 (prohibition of torture) during armed conflicts. In cases involving Georgia, Chechnya, Nagorno-Karabakh, and Ukraine, the Court has recognized violations but framed them within narrow evidentiary confines, thus avoiding systemic condemnation of aggression (except *Ukraine and the Netherlands v Russia*).

This selective formalism risks transforming the ECHR from a venue of justice into a theater of managed legality a juridical mirror of the “war without world”. When law becomes a rhetorical substitute for political action, its emancipatory potential shrinks and the protection of human rights cannot rely solely on post-violation adjudication but requires anticipatory jurisprudence prepared to name political realities and their agents.

At the same time, the ECHR remains one of the few forums through which victims of hybrid and proxy wars can seek recognition. Even its constrained judgments provide narratives of legitimacy and affirm the principle that human dignity survives occupation and aggression. Yet, as scholars like Snyder (2018) warn, the moral vacuums created by nationalist resurgence and disinformation mean that courts alone cannot sustain human rights [6]. Thus, the ECHR’s jurisprudential conservatism represents not only legal restraint but a symptom of a wider European fatigue, the weariness of defending universalism when faced with cynically weaponized sovereignty. This fatigue itself is political: it signals the encroachment of nihilism into law.

To remain credible in a world defined by endless conflict, the ECHR must articulate a renewed understanding of peace as an active legal process, not the mere cessation of violence. The principle of subsidiarity cannot excuse abdication of judicial courage when governments exploit “security” to dismantle freedom. In this sense, “war without peace” means more than unending violence; it signifies the corrosion of the belief that law can secure justice.

Only through a jurisprudence that exposes manipulative doublespeak and reclaims the moral authority of rights can the ECHR counter the inversion of values where surveillance becomes stability, and repression becomes order.

In conclusion, the intertwined themes of «war without world» stigmatization, security theater,

and transitional justice provide a comprehensive framework to understand the complexities of Ukraine's current and future challenges.

The abuse of law ("lawfare") replaces the rule of law, and the hierarchy of values collapses: human rights become conditional, justice selective, and peace procedural. Yet within this inversion lies a paradoxical hope, that even when the law is twisted, the very act of appeal to Strasbourg remains an act of faith in human dignity.

European integration remains a critical legal framework and normative project essential for overcoming socio-political fragmentation, restoring democratic governance, and advancing genuine peace and human rights protection amid turbulent multipolar realities. Ukraine's experience underscores the urgent need for principled, rights respecting reforms that reflect European standards to ensure survival not only in military terms but in the broader arc towards sustainable peace and security.

REFERENCES:

1. Waslekar, S. (2022). A World Without War. Strategic Foresight Group. – HarperCollins, 324
2. Туляков В. О. Теорія стигматизації та часи війни // Протидія злочинності в умовах довготривалої війни : збірник матеріалів Всеукр. наук.-практич. конф. (м. Харків, 20 трав., 2025 р.). Харків, 2025. С. 234-240. <https://hdl.handle.net/11300/29837>
3. Tuliakov V. Security theater vs. fundamental freedoms in echr jurisprudence – a critical examination for Ukrainian criminal justice reform. Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16 трав. 2025 р.) : у 2 т. Одеса, 2025. Т. 1. С. 464-467. URL: <https://hdl.handle.net/11300/30393>; DOI: 10.32837/11300.30393
4. European Court of Human Rights. (2025). Case of Bogay and Others v. Ukraine, Application no. 36531/14, HUDOC. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-242529>
5. European Court of Human Rights. (2025). Case of Ukraine and the Netherlands v. Russia Applications nos. 8019/16, 43800/14 , and 28525/20 HUDOC. <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-222889>
6. Timothy Snyder, (2018) The Road to Unfreedom. Russia, Europe, America, New York: Tim Duggan. Books, 2018, 359 p.

Key words: war, peace, human rights, abuse of law, inversion of values, ECHR. hybrid warfare, stigmatization, transitional justice.

Обушенко Наталія Миколаївна

*докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпровського державного університету внутрішніх справ*

ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ТА ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ

Проблематика зайнятості населення та працевлаштування є однією з найважливіших у системі трудового і соціального права України. У сучасних умовах війни, економічної нестабільності та трансформацій ринку праці питання забезпечення конституційного права на працю набуває особливого значення. Конституція України (ст. 43) гарантує кожному

ЯРМАКІ В.Х.

Міжнародно-правова відповідальність та захист прав людини у добу новітніх воєнних технологій: виклики та перспективи для України.....44

ГРЕБЕНЮК Д.О.

The development of scientific discourse in the context of the influence of ECHR practice on the phenomenon of extradition.....47

MANUILOVA A.

Völkerrechtliche verpflichtungen und das Estoppel-prinzip: garantien zur wahrung der Menschenrechte in Kriegszeiten.....49

КОЛЕЧКО Д.М.

Проблемні аспекти стягнення аліментів у спрощеному та наказному провадженні.....51

РУГАЛО Б.А.

Принципи прав людини і штучний інтелект.....54

АБЛОВ І.Є.

Підсудність кримінальних проваджень в контексті захисту прав людини.....56

Секція № 2

Захист прав людини в Україні під час воєнного стану

TULIAKOV V.

War without world: the legal challenges of contemporary conflict and human rights.....60

ОБУШЕНКО Н.М.

Зайнятість населення та працевлаштування в Україні: правове регулювання, державна політика та виклики 63воєнного часу.....63

КАРЛІНСЬКА С.І.

Деякі особливості здійснення представництва адвокатом у справах про відшкодування шкоди завданою військовою агресією рф.....66

ГУТНИК В.В.

Спеціальний трибунал щодо злочину агресії проти України: очікування, виклики та перспективи.....68

ОКОПНИК О.М., ЛОПУХОВА Я.В.

Проблемні питання захисту прав людини під час воєнного стану.....71

ГРЕБЕНЕНКО І.О., СОКОЛОВА К.М.

Застосування поліцейськими технічних засобів фіксації (відеокамери, боді-камери) у процесі адміністративно-юрисдикційної діяльності в умовах воєнного стану.....73

ЗАДОРІН В.В.

Захист військовополонених в полоні та після.....75

КРАСНОГОР О.В.

Співвідношення функцій Міністерства юстиції України з іншими органами державної влади у сфері охорони прав людини.....76

ПІДГОРОДИНСЬКА А.В.

Воєнний стан і права людини під час кримінального провадження.....79